

**BILATERAAL AKKOORD TUSSEN DE REGERING EN DE
VAKBONDEN IN DE (SEMI) PUBLIEKE SECTOR
van het in de periode 30 januari t/m 28 mei 2014 gehouden
PENSIOENOVERLEG**

Overwegende

- dat dit akkoord, behoudens voor zover uit de onderstaande bepalingen ervan het tegendeel mocht blijken, geldt voor (I) ambtenaren in dienst van het Land, en (II) met ambtenaren gelijkgestelde werknemers, en (III) werknemers in dienst van werkgevers, die deelnemen aan het NPR 2011 (zie Bijlage 3 bij Uitvoeringsovereenkomst dd 20 juli 2012 voor een opsomming);
- dat de AOV leeftijd geleidelijk verhoogd wordt van 60 naar 65 jaar en een inkomenstekort ontstaat tussen 60 en 65 jaar, terwijl er dan nog wel premies AOV/AWW en AZV verschuldigd zijn;
- dat de dekkinggraad van het door APFA beheerde fonds NPR 2011 nog steeds ver onder de gewenste 100% ligt;
- dat de regering en de vakbonden een aantal zaken zijn overeengekomen die er toe moeten leiden dat genoemd inkomenstekort verdwijnt, er meer pensioen opgebouwd kan worden bij APFA, de dekkinggraad APFA op korte termijn op 100% bruto ligt en de toekomstige uitgaven voor de overheid lager en beheerst zijn;
- dat voor sommige werknemers er de mogelijkheid moet blijven bestaan om eerder dan 65 jaar met pensioen te gaan;

- dat de vakbonden sterke behoefte hebben aan meer participatie bij het beheer van hun pensioenen door APFA;
- dat op verschillende data in genoemde periode tussen regering en de vakbonden in de publieke sector (SEPPA, SADA, SPA, SIMAR, SIWA, STT, SINBA, FTA, TOPA, STA en SCCA) pensioenoverleg heeft plaatsgevonden, waaraan de vakbond ABV eveneens als waarnemer (toehoorder) heeft deelgenomen;

het volgende is overeengekomen:

1. Dat de regering, in samenspraak met de Staten van Aruba, datgene zal doen wat vereist is om de leeftijdsgrens voor ambtenaren te wijzigen van 60 jaar naar de leeftijd waarop de AOV ingaat conform de "Landsverordening van 20 december 2013 tot wijziging van onder meer de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (AB 1990 no. GT 33), de Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (AB 1996 no. GT 30) en de Landsverordening Reparatietoelage (AB 2010 no. 99) (hervormingen ter waarborging van het algemeen ouderdomsverzekeringstelsel) (AB 2013 no. 96)".
2. Dat de pensioendatum in de APFA pensioenregeling NPR 2011 gewijzigd wordt van "de dag waarop de (Gewezen) Deelnemer 60 jaar wordt" in "de dag waarop de (Gewezen) Deelnemer recht krijgt op een AOV-uitkering conform de Landsverordening van 20 december 2013 zoals vermeld in punt 1 (maximaal 65 jaar)".
3. Dat de overgangsregeling als genoemd in artikel 9 van de Bijlage "Overgangsbepalingen voor deelnemers aan de voormalige Pensioenverordening Landsdienaren" bij de NPR 2011 per direct wordt vervangen door de regeling genoemd onder punt 4b.
4. Dat er de volgende mogelijkheden komen om eerder dan 65 jaar met pensioen te gaan (zie ook bijlage I met voorbeelden):
 - a. Deelnemers krijgen de mogelijkheid vrijwillig eerder met pensioen te gaan, maar niet eerder dan 60 jaar. Het APFA pensioen zal alsdan actuariael neutraal omgerekend worden naar de nieuwe pensioenleeftijd (pensioenkorting).
 - b. Deelnemers van APFA kunnen eerder met pensioen zonder korting van hun pensioen op basis van het volgende: I) Er komt een nieuwe

overgangsregeling voor de deelnemers aan de voormalige Pensioenverordening Landsdienaren, naar analogie van de overgangsregeling vermeld onder punt 3, met dien verstande dat het aantal maanden dat zonder korting met vervroegd pensioen gegaan kan worden zal gelden vanaf de nieuwe pensioendatum (tussen 60 en 65 jaar conform overgangsregeling AOV), II) Pensionering kan hierdoor nooit eerder zijn dan 60 jaar en III) De totale cumulatieve kosten mogen nooit meer zijn dan Afl 30 miljoen¹. Er zal een commissie ingesteld worden die zich gaat buigen over de invulling van deze overgangsregeling. De APFA zal de kosten van deze overgangsregeling aan de overheid doorbelasten op het moment dat een persoon gebruik maakt van de overgangsregeling. Indien het totaal van de doorbelaste kosten Afl 30 miljoen bereikt, vervalt de overgangsregeling met onmiddellijke ingang². Partijen zullen eind 2014 en daarna jaarlijks de gebruikmaking van de overgangsregeling evalueren. Indien uit de evaluatie blijkt dat de gebruikmaking zo groot is dat de overgangsregeling niet voor alle in aanmerking komende deelnemers gecontinueerd kan worden, dan zullen partijen overleggen over een zodanige aanpassing van de overgangsregeling dat deze wel voor alle in aanmerking komende deelnemers gecontinueerd kan worden³.

c. Deelnemers krijgen de mogelijkheid om extra bij te dragen aan APFA teneinde eerder met pensioen te kunnen gaan (tussen de leeftijd van 60 en 65 jaar) zonder of met minder korting. De extra bijdrage zal leiden tot een eerder of hoger pensioen op basis van actuariële gelijkwaardigheid.

¹ De totale cumulatieve kosten zijn gelijk aan de som van de actuariële contante waarde van de teniet gedane pensioenkorting voor alle deelnemers die gebruik maken van de overgangsregeling. Bijvoorbeeld: indien de korting voor een persoon Afl 5.000 op jaarbasis is, en de actuariële factor die rekening houdt met levenslange uitbetaling is 20, dan zijn de kosten dus 20 keer Afl 5.000 is Afl 100.000. Als er dan in de loop der jaren 300 mensen gebruik maken van de regeling dan zijn de totale cumulatieve kosten 300 keer Afl 100.000 is Afl 30.000.000.

² Indien weinig mensen gebruik maken van de overgangsregeling dan zal de Afl 30 miljoen voldoende zijn voor iedereen. Indien veel mensen gebruik maken van de overgangsregeling dan kan de Afl 30 miljoen opraken voordat iedereen gebruik heeft gemaakt van de regeling.

³ Deze evaluatie en eventuele herziening vinden plaats omdat anders als er veel gebruik gemaakt wordt van de overgangsregeling de Afl 30 miljoen op een zeker moment op is, terwijl nog niet iedereen gebruik heeft kunnen maken van de regeling. In die situatie zal de overgangsregeling zodanig beperkt worden dat wel iedereen er gebruik van kan maken binnen de afgesproken Afl 30 miljoen.

- d. Er komt de mogelijkheid om gedeeltelijk vóór de pensioenleeftijd (maar niet eerder dan 60 jaar) met pensioen te gaan en minder uren te gaan werken tegen een naar rato lager inkomen, en deels al pensioen van APFA te ontvangen, waarbij het APFA pensioen alsdan actuarieel neutraal omgerekend wordt. Het minder uren werken is alleen mogelijk indien dit geen grote stremmingen oplevert in de bedrijfsvoering, een en ander ter beoordeling door het diensthoofd op basis van nader vast te stellen richtlijnen. Tegen een beslissing van het diensthoofd is beroep mogelijk bij een hiervoor op te richten commissie bestaande uit vertegenwoordigers van vakbonden en overheid, die met een bindend advies komt.
- e. Indien werknemers op grond van de hierboven onder a. en b. en d. genoemde mogelijkheden met pensioen gaan vóór de ingangsdatum van hun AOV dan betaalt de overheid een extra tegemoetkoming tot aan de ingangsdatum van hun AOV. De extra tegemoetkoming is gelijk aan het werkgevers- en werknemersdeel van de premie AOV. De extra tegemoetkoming bedraagt maximaal Afl 525 per maand. Deze extra tegemoetkoming geldt alleen bij pensionering op of na 63 jaar. Voor werknemers die op 60 jaar reeds 34 pensioenjaren hebben geldt de extra tegemoetkoming vanaf 60 jaar. Eventueel ander inkomen uit arbeid wordt in mindering gebracht op de tegemoetkoming. Voor alle overige werknemers die eerder dan 63 jaar pensioneren geldt de extra tegemoetkoming alleen onder strenge voorwaarden, te weten een medisch rapport van SVB waaruit blijkt dat de werknemer niet meer goed kan functioneren in zijn huidige functie om medische redenen⁴. De regeling wordt overeengekomen voor onbepaalde tijd, waarbij de overheid de regeling kan stoppen voor alle werknemers die na 1 januari 2029 pensioneren, maar alleen na overleg met de vakbonden en met een onderbouwing dat de overheidsfinanciën verlenging niet toestaan. De regeling voorziet niet in doorbetalen van andere inkomenscomponenten, zoals bijvoorbeeld vakantiegeld of andere emolumenten.

⁴ Het medisch rapport dient een oordeel te geven of de werknemer tot de pensioendatum medisch goed in staat is het werk in zijn huidige functie uit te voeren. Als de werknemer daar conform het rapport niet goed toe in staat is om medische redenen, dan komt hij in aanmerking voor de tegemoetkoming al vóór 63. De persoon hoeft hiervoor niet afgekeurd te worden. Indien de persoon afgekeurd wordt, ontvangt hij/zij immers van APFA een invaliditeitspensioen.

5. Dat als de werknemer door wenst te werken tot na de ingangsdatum AOV en de ingangsdatum van het APFA pensioen, en de Ministerraad is akkoord daarmee op basis van nader vast te stellen procedures, de werknemer na die datum nog extra pensioen kan opbouwen en zijn pensioen actuariëel kan uitstellen tot maximaal 65 jaar (actuariële verhoging) een en ander conform de huidige NPR 2011 en met inachtneming van het nieuwe maximum aantal pensioenjaren van 40. Voorwaarde is wel dat de werknemer dan gebruik maakt van de mogelijkheid om de ingangsdatum van de AOV uitkering uit te stellen tot aan de nieuwe pensioendatum (actuariële verhoging; Flex pensioen).
6. Dat het over de jaren tot 1 januari 2014 onder het NPR 2011 opgebouwde pensioenbedrag behouden blijft en ongewijzigd wordt omgezet naar de nieuwe pensioendatum. Vanaf 1 januari 2014 vindt de verdere pensioenopbouw plaats op basis van de hieronder opgenomen artikelen. Zie ook het voorbeeld in de bijlage II.
7. Dat het maximaal aantal pensioenjaren als genoemd in artikel 7 lid 4 van NPR 2011 met ingang van 1 januari 2014 verhoogd wordt van 34 naar 40 jaar. Indien een APFA deelnemer meer dan 40 dienstjaren kan maken, dan kunnen die extra dienstjaren boven het maximum van 40 ook meetellen voor pensioen. Daarbij geldt een opbouw van 1,75 procent per extra dienstjaar.
8. Dat de opbouw per jaar vanaf 1 januari 2014 gewijzigd wordt in 1.75%. Deze toekomstige opbouw gaat uit van pensioenleeftijd 65. Indien de deelnemer op grond van de overgangsregeling in de pensioenleeftijd eerder dan op 65 recht heeft op pensioen, dan zal de toekomstige opbouw actuariëel gecorrigeerd worden.
9. Dat het Land, met inachtneming van het bepaalde in artikel 17 van dit akkoord, per 1 januari 2014 een extra storting zal doen in APFA teneinde te komen tot een bruto dekkingsgraad van minimaal 100% van het NPR 2011. De storting en bruto dekkingsgraad worden berekend op basis van door het Land in overleg met APFA te kiezen actuariële veronderstellingen.
10. Dat het Land en APFA, naar aanleiding van de in artikel 9 hierboven bedoelde storting door het Land, nieuwe afspraken zullen moeten maken over aanpassing van het Herstelplan NPR 2011 en de Uitvoeringsovereenkomst dd 20 juli 2012. Verval van de door het Land ingevolge de Uitvoeringsovereenkomst dd 20 juli 2012 aan APFA afgegeven dekkingsgraadgarantie zal een essentieel onderdeel

vormen van de vorenbedoelde aanpassing van het Herstelplan NPR 2011 en de voornoemde Uitvoeringsovereenkomst. Het Land zal gehouden blijven aan de bestaande afspraken uit NPR 2011 artikel 29 en 36 met betrekking tot betaling en afdracht en vaststelling van premies en de sancties bij verzuim of tekort hierin. De nieuwe afspraken tussen het Land en APFA over aanpassing van het Herstelplan NPR 2011 en de Uitvoeringsovereenkomst, zullen, namens de partijen bij dit akkoord, dienen te worden goedgekeurd door de in artikel 13 (a) hieronder genoemde commissie, alvorens deze afspraken definitief in werking zullen treden.

11. Dat als gevolg hiervan APFA eerder dan voorzien in het Herstelplan een bruto dekkingsgraad zal behalen van 100%, zodat APFA eerder dan voorzien in het Herstelplan en onder voorbehoud van voldoende rendement de pensioenen zal indexeren, een en ander conform het indexeringsbeleid zoals vastgelegd in artikel 30 van NPR 2011.
12. Dat de duurtetoeslagen die reeds uitbetaald worden niet verder verhoogd worden, en er geen nieuwe gerechtigden bij zullen komen. De partijen vragen uitdrukkelijk om solidariteit tussen de generaties.
13. Er zullen vóór 15 juni 2014 vijf commissies in het leven wordt geroepen:
 - a. De eerste commissie bestaat uit 2 vertegenwoordigers van de vakbonden, 1 vertegenwoordiger van het Land en 1 vertegenwoordiger van de overige werkgevers, voor wie het NPR 2011 geldt. Deze commissie kan zich desgewenst laten bijstaan door een door de commissie te benoemen actuaire, die de in artikel 10 hierboven genoemde afspraken tussen het Land en APFA kan toetsen en de commissie daarover kan adviseren.
 - b. De tweede commissie bestaat uit vertegenwoordigers van overheid en vertegenwoordigers van vakbonden en zal zich buigen over het beheer van de pensioenen door APFA, de structuur en governance van APFA, en de participatie daarbij van alle partijen. Deze commissie zal uiterlijk eind 2014 met bindende aanbevelingen komen.
 - c. De derde commissie bestaat uit vertegenwoordigers van overheid, vakbonden en APFA en zal zich buigen over de leningsvoorwaarden van de hypotheek van deelnemers (mogelijkheden van lagere rente, langere looptijd, uitbreiden doelgroep, hypotheek tijdens bouw, versoepelen regels). Deze commissie zal uiterlijk eind juni 2014 met aanbevelingen komen.

- d. De vierde commissie bestaat uit vertegenwoordigers van overheid, vakbonden en APFA en zal zich buigen over op welke wijze deelnemers die reeds langer ambtenaar zijn maar vanaf 2014 in NPR 2011 hun dienstjaren kunnen inkopen ('witte vlek'). Deze commissie zal uiterlijk eind augustus 2014 met aanbevelingen komen.
 - e. De vijfde commissie bestaat uit vertegenwoordigers van overheid en vakbonden en zal zich buigen over de invulling van de overgangregeling genoemd onder punt 4b.
14. Dat de Regering zich maximaal zal inspannen om de wetswijzigingen door te voeren die nodig zijn om bovenstaande te kunnen realiseren.
15. Dat tevens op grond van de Landsverordening Algemeen Pensioen (LAP) de franchise uit artikel 8 lid 4 van de NPR 2011 met ingang van 1 januari 2014 aangepast wordt aan de in de LAP genoemde bedragen (Afl 17.616).
16. Indien de invoering per 1 januari 2014 zou leiden tot vermindering van pensioenen die ingaan in 2014, dan zal dit pensioen niet verminderd worden.
17. Al het bovenstaande onder de voorwaarde dat:
- a. De berekeningen van APFA leiden tot een voor het Land acceptabele storting door het Land conform punt 9.
 - b. APFA en Land kunnen komen tot een redelijk aangepast Herstelplan conform punt 10 dat goedgekeurd wordt door de Centrale Bank van Aruba.
 - c. De nodige wetswijzigingen gerealiseerd worden.
18. De Regering zal het protocol gesloten tussen WEB en SIWA van 28 mei 2014 inzake de APFA-pensioenregeling respecteren. Dit zal tevens gelden voor andere vergelijkbare protocollen tussen andere werkgevers en bonden voorzover die deelnemers in APFA hebben. Indien werkgevers en werknemers in een overheids-NV alle werknemers bij APFA of een andere pensioenuitvoerder willen onderbrengen, zal de regering dit aanmoedigen.

Aldus in Oranjestad op 28 mei 2014 in tweevoud opgemaakt en ondertekend.

Namens de regering,

mr. M.G. (Mike) Eman
Minister van Algemene Zaken

J.D.E. Yrausquin
Minister van Financiën en
Overheidsorganisatie

ing. M.E. de Meza
Minister van Economische Zaken, Communicatie,
Energie en Milieu

Namens de overheidsvakbonden

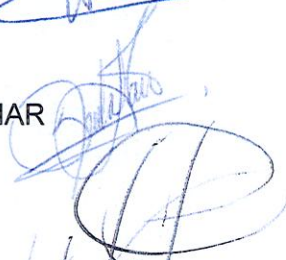

mevr. E.M. Brito, secretaris-generaal SEPPA

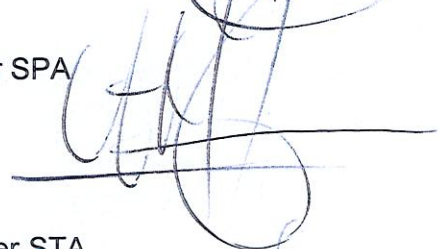
mevr. S. Hernandez, voorzitter SADA

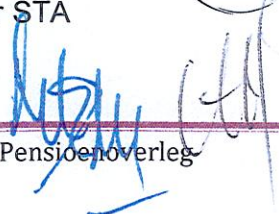
mevr. S. Lazo-Tromp, voorzitter SIMAR

hr. A.R. Davelaar, voorzitter SPA

hr. D.N.J. de Cuba, voorzitter STA

hr. E.F. Henriquez, vice-voorzitter SIWA

hr. R. Kelly, voorzitter STT

Voor gezien door de actuaris:

Laurens Keesen

Bijlage I

Voorbeelden vervroeging pensioen APFA
Obv concept pensioenprotocol 23 mei 2014

Art 2 Eerder dan 66 obv overgangsregeling AOW

Voor leden geboren tussen	Pensioenleeftijd
Voor 31-12-1954	60 jaar
1 januari 1955 – 30 juni 1955	60,5 jaar
1 juli 1955 – 31 december 1955	61 jaar
1 januari 1956 – 30 juni 1956	61,5 jaar
1 juli 1956 – 31 december 1956	62 jaar
1 januari 1957 – 30 juni 1957	62,5 jaar
1 juli 1957 – 31 december 1957	63 jaar
1 januari 1958 – 30 juni 1958	63,5 jaar
1 juli 1958 – 31 december 1958	64 jaar
1 januari 1959 – 30 juni 1959	64,5 jaar
Vanaf 1 juli 1959	65 jaar

Art 4a Eerder dan bovenstaande leeftijd met korting (6% per jaar dat men eerder gaat)

- vo 1: Iemand mag obv bovenstaande met 61 met pensioen met Af 2000 pensioen per maand
Hij gaat met 60, dan wordt pensioen met 6% gekort, ofwel Af 1880 per maand
vo 2: Iemand mag obv bovenstaande met 66 met pensioen met Af 2000 pensioen per maand
Hij gaat met 63, dan wordt pensioen met 12% gekort, ofwel Af 1760 per maand

Art 4b Eerder dan bovenstaande leeftijd zonder korting
Indien NPR 2011 overgangsregeling blijft gelden

Dienstjaren per 1-1-2011	Aantal maanden eerder met pensioen zonder korting
10-20	0,75 maanden per dienstjaar
21-28	1 maand per dienstjaar
29	48 maanden
30	60 maanden

- vo 1: Iemand mag obv bovenstaande met 61 met pensioen met Af 2000 pensioen per maand
Hij gaat met 60, en heeft per 1/1/2011 minimaal 15 dienstjaren
Dan wordt pensioen niet gekort, ofwel blijft Af 2000 per maand
vo 2: Iemand mag obv bovenstaande met 66 met pensioen met Af 2000 pensioen per maand
Hij gaat met 63, en heeft per 1/1/2011 minimaal 24 dienstjaren
Dan wordt pensioen niet gekort, ofwel blijft Af 2000 per maand

Art 4c Als voorbeeld neem ik de voorbeelden uit art 4a

- Om de werknemer is nu 40 jaar en wil extra storten om pensioen met korting kwijt te raken
vo 1: Om de korting van 2000 naar 1880 kwijt te raken moet maandelijks ca Af 50 extra gestort worden
Hij gaat met 60, pensioen wordt niet gekort, ofwel Af 2000 per maand
vo 2: Om de korting van 2000 naar 1760 kwijt te raken moet maandelijks ca Af 110 extra gestort worden
Hij gaat met 63, pensioen wordt niet gekort, ofwel Af 2000 per maand

Art 4d Deeltijd pensioen (zie voorbeeld uit presentatie)

Blijft werken				
Bruto inkomen tot 65	Bruto pensioen na 65	AOW na 65	Bruto inkomen na 65	%
2000	710	890	1500	80%
4000	2910	890	3200	80%
6000	4910	890	4800	80%

Deeltijd pensioen op 63 (50% werken en 25% pensioen)							
Bruto salaris tot 65	Bruto pensioen tot 65	Bruto inkomen tot 65	%	Bruto pensioen na 65	AOW na 65	Bruto inkomen na 65	%
1000	500	1500	75%	619	890	1509	75%
2000	1000	3000	75%	1237	890	2993	75%
3000	1500	4500	75%	1856	890	4475	75%

Art 4e We gaan weer uit van de 2 voorbeelden

- (niet op deze regeling geldt voor ambtenaren, niet voor werknemers overneds NV's)
Vanaf de vervroegde pensioenleeftijd tot ingang AOW moet AOW premie betaald worden
vo 1: Iemand mag met 61 met pensioen met Af 2000 pensioen per maand, gaat al op 60
Hij heeft 34 pensioenjaren op 60
AOW premie bedraagt circa Af 300 per maand, dit wordt door overheid vergoed
vo 2: Iemand mag met 66 met pensioen met Af 2000 pensioen per maand, gaat al op 63
AOW premie bedraagt circa Af 300 per maand, dit wordt door overheid vergoed

Bijlage II

Voorbeeld van de wijzigingen op de pensioenberekening

Bedragen zijn in Afl per maand en zijn indicatief

Werknemer geboren op 1 januari 1970, 20 jaar PVL, salaris 3700		
Pensioen opgebouwd in PVL tot 31-12-2010	1,850	(ingebracht in NPR 2011)
Opbouw NPR 2011 van 2011 tm 2013	<u>163</u>	
Totaal opgebouwd tot en met 31-12-2013	2,013	
Dit zou ingaan op 60 jaar, dat wordt door de wijzigingen 65 jaar		
Dus opgebouwd tm 2013 ingaande op 65	2,013	
Opbouw vanaf 2014 tot 65 jaar (2035)	<u>820</u>	(zou in NPR 2011 ca 600 zijn)
Totaal APFA pensioen op 65	2,833	
AOV (helft van de uitkering echtpaar)	<u>890</u>	
Totaal pensioen vanaf 65	3,723	
In % salaris	101%	

Pensioen is excl. indexaties, en er is geen rekening gehouden met salarisstijging

